

Szerkesztőségi iroda,
hová a lap szellemi részére vonatkozó közlemények küldendők: fő-
utca 186. szám.

Kiadó hivatal:

Nagy Ferenc könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek, hirdetések, hirdetés-díjak és reclamatiók küldendők.

BÉKÉS

POLITIKAI ÉS VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Hirdetések felvételnek: Gyulán a kiadó hivatalban; **Pesten:** Lang Lipót nemzetközi hirdetési irodájában (Erzsébet tér 9. sz.) Továbbá Neumann B. (Kigyó utca 6. sz.), és Singer Sándor (3 korona utca 5. sz.) hirdetési irodájában. — **Hirdetési díjak:** Három hasábos Garmondsor háromszori hirdetésnél 5 kr. Terjedelmes vagy többször megjelenő hirdetések kedvezőbb feltételek mellett vétetnek fel. — Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr. — A „Nyilttér”ben a 3 hasábos Garmondsor díja 15 kr.

Megjelen

hetenként kétszer, vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordással, vagy vidékre postán

egész évre . 6 frt —
fél „ . 3 frt —
negyed „ . 1 frt 50

Kéziratok nem küldetnek vissza.

A pápa csalhatlansága és a magyar főpapság.

(R.) Ámbár Békésmegye nagy többsége abban a szerencsés helyzetben van, hogy újdonsült dogmákat rá erőszakolni akar ni is senkinek sincs módjában, mindazonáltal nem maradhat érzéketlen azon keserű viszálylyal szemben, melybe a kath. hitfelekezettel a csalhatlansági dogma s főképen a magyar kath. főpapság magaviselete által sodortatott.

Annál kevésbé maradhat érzéketlen, mert nincs ok fel nem tennie, hogy a miket tekintetben közelebb történtek, azok kath. polgártársaink zömének is legnagyobb viszatetszésével találkoztak.

Lapunknak, mint a hazai liberalis közvélemény egyik szerény organumának, mindenestre kötelessége ezen főfontosságú ügyben szintén erélyesen felszólalni.

Dogmatikus discussiókba bocsátkozni nem feladatunk, s midőn a csalhatlansági dogmát lényegeért s azon csak Rómában elkövethető erőszakosságért, melylyel az létrehozott — elítéljük, ezzel csak azon egyetemes közvéleményt viszhangozzuk, mely az egész művelt világban ugy a magas politikai körökben, mint a vallási tudományosság terén és a társadalmakban, ezen az ujkori civilisatio elleni merénnyel szemben tiltakozik.

Mi a kérdést főleg hazai alkotmányunk szempontjából fogjuk fel, s így akarunk ahoz hozzá szólni.

Tény az, hogy Róma túlkapásai ellenében, valamint más államok üdvös, óvó intézkedéseket tettek, ugy mi is államéletünk kezdetén nem mulasztottuk el a fejedelmi tetszvényjog felállításával aként intézkedni, hogy hazánkban csak oly pápai rendeletek hirdethetessenek ki és léptethetessenek életbe, melyek a fejedelem belenyugvásival találkoznak.

Ezen fejedelmi jogot fentartottuk s annak érvényt tudunk szerezni azon sötét korban is, midőn a pápai féktelenség tétpontját érte el.

Volt ugyan rá eset, hogy alkotmányunknak, — mert a tetszvényjog nem kizárólag katholikus, hanem minden polgárt érdeklő közintézmény — hogy alkotmányunknak ezen östétele egyes főpap által megsértetett, de aligha volt olyan, melyben az ország ily fontos jogának vakmerő megsértője büntetlen maradt volna.

S ma a felvilágosodottság korában, ma, midőn a jogközösség az alkotmány megvédését mindenkinek kötelességévé teszi, midőn tehát az a kilátás sem lehet, hogy egy-egy törvénysértést az ország dolgát kizárólag intéző nagyurak elsimithassanak, — mi történik? az, hogy amaz elitelt csalhatlansági dogmát egyik-másik főpap a fejedelem tetszvényén kívül, sőt nemtetszése

dacára a kormány és együttlő országgyűlés szemeláttára s az ellene felingerült közvélemény ellenére kihirdetni vakmerősködött, — a többi, talán mindnyája pedig meghunyászkodva ad kifejezést annak, hogy ana dogma előtt, mely ellenére, isten tudja minő nyomtaték-elemekkel és, a pápa és jezsuitái tudják minő fortélyokkal, sőt nyílt erőszakkal lett hitelvvé emelve, meghajol inkább, hogy sem saját meggyőződését követve, a hívők lelki nyugalma megóvta, papi és polgári kötelességéhez hí maradt volna.

Ezen utóbbi nyilatkozat tartalmát közelebbről nem ismerjük, nem tudjuk, van-e benne törvénysértés, a mint hogy van dicsotelen szolgáltság, hozzá tehát nem szólhatunk. Hanem igen is a legnagyobb mértékben megrovandónak tartjuk a dogma törvénytelen kihirdetését.

Hogyan! az egész nemzet, pártkülönbség nélkül, azon van, hogy az előidőkből rá maradt differenciák kiegyenlítettessenek, hogy az országban béke és haladás legyen, — s ime előlép a nemzetnek néhány túljavadalmazott, elkényeztetett tagja s a helyt, hogy a tömjén fertőzetlen illatával a hívők szívét egy felé emelné és a felebaráti türelem és szeretetre ösztönözné a..... a viszály kanóca gyanánt dobja közéjük, hogy köztük ádáz tüzet gerjessen.

Remélhető ugyan, hogy e kanóccal azt teszik, a mit a honvéd tett a német bombájával, de az nem lesz a merénylők érdeme, nekik lakolniok kell, különben hogy követelhetnének e hazában a törvénytiszteletet, ha azok, kiknek kettős jó példával előljárni volna kötelességük, ily fontos törvényt, mely a fejedelmi tetszvényjogot tartalmazza, büntetlenül megsérthetnék, ha olyanok maradnának büntetlenül és nem érdemelt kedvezmények élvezetében, kik idegen fejedelemmel szövetekezve a magyar állam belső békéje ellen conspirálnak.

S azt hisszük: a nemzettest és értelem azon részének, melyet Békésmegye magában foglal, reményét, várakozását fejezzük ki, midőn kimondjuk: mikép reméljük s elvárjuk, hogy a kormány és törvényhozás tudni fogja a bünt megbüntetni, és a rei publicae salutis jövendőre hasonló merényletektől megóvandja.

Orosháza sept. 4-én.

Az „Alföld” 195-ik számában (a.) elkéserevő panaszkodik, hogy Pauler minster ur, mióta a tanári katedrát a ministeri támlásszékkal felcserélte, mitsem lendített a tárcáját illető, annyira fontos s az egész ország által annyira sürgetett ügyek előbbre mozdításában.

A jóakaratu „Békés” mérsékli e panaszt, kimutatván 67-ik és 70-ik számaiban, hogy ő excellentiája soknál is többet tesz, — mert ime a 67-ik

szám szerint Csongrádon már felállította a tanitói államképezdét, a 70-ik szám szerint pedig most Orosházát szándékozik egy másikkal megörvendeztetni.*

Mit gáncsoljátok hát, ti nyugtalanok, a minster ur böles intézkedéseit? — Nem szép dolog-e az, hogy egy tankertületben két államképezde is kínálkozik a tanitói pályára készülőök befogadására?

Azt se mondjátok, hogy ő excellentiája a klerus uszályvivője: mert ime nem tartja-e szem előtt e részben is a hitfelekezetek közötti egyenlőséget? Államképezde a tisztán katholikus Csongrádon; államképezde a tulnyomólag protestans Orosházán.

E két hely között csak az a csekély különbség van, hogy míg a hitbuzgó Csongrádon a pár év előtt elhalt U. M. mérnök temetősekor, a plebános ur a világ minden kincséért sem engedte meghuzatni a harangokat, mert U. M. református volt: addig az orosházi protestans egyház harangjai e tekintetben nem ismernek valláskülönbséget.

A „Békés” tévedésben van s e tévedés csak is ugy magyarázható, hogy Pauler urnak a békéscsongrádi tankertületben folytatott titokteljes működéséről, maguk e tankertület értelmeshjei sincsenek értesítelve.

Előadjuk a dolgot, a hogy tudjuk, csak azt a megjegyzést bocsájtván előre, hogy áldott emléktü felejthetetlen Eötvösünk e tankertület államképezdėje helyéül határozottan Orosházát tüzte ki, mint olyan helyet, mely eltekintve központi fekvésétől, s vaspályai közlekedésétől, a célnak minden más tekintetben is megfelelt volna.

Pauler ur jónak látta, pro forma, versenyt nyitni s Csongrádot, Orosházát és Szarvast felhívni, hogy melyik lenne kész, mind a közoktatás, mind pedig saját érdekében, a szent célra többet áldozni.

Ismételjük, hogy az egész versenyés csak is a formáság jellegét viselte magán, részint azért, mert az érdeklött községek kivül, a dologról a nagy közönség semmi tudomással nem birt, pedig tán nem lenne felesleges az ily nagyfontosságú közügyet különböző szempontokból nyilvánosan is megvitatni; — részint pedig azért, mert midőn az elhatározás utolsó napjaiban Orosháza és Szarvas megkérdeztettek: már akkor Csongrád részére a győzelem több, mint valószínű volt.

Ugy jártunk bizony mi a kedves szarvasi szomszédokkal, mint a lakodalmazó gyermekek, kiktől midőn az anya azt kérdezte volna: no hát fiaim kaptatok-e kalácsot? — az egyik nagy határozottan válaszolá: én ugyan egy befaló falatot sem kaptam, hanem Gyurka öcsém csak kicsinyben mult, hogy nem kapott.

A „Békés” szerint Csongrád ajánlott a legkedvezőbb helyen üres háztelket, százezer téglát behordva, elegendő kézimunkát s néhány holdnyi területű kertet, mire megjegyztetik, hogy ez valóban szép Csongrádtól.

Hogy Szarvas mit ajánlott, arról nincs biztos tudomásunk; de jól ismerve a szarvasiaknak a közügyek melletti áldozatkészségét, bátran állithatjuk, hogy ajánlatával nem maradt Csongrád mögött.

* Ez utóbbi hirt a Makón megjelenő „Maros”-ból vettük. Szerk.

Oroszákat illetően, a „Békés“ megjegyzi, hogy a község is hajlandó áldozatot hozni. — Igaz, s ezen hajlandóságának kifejezést is adott, midőn a kiküldött ministeri hivatalnok jelenlétében százezer téglát, harmincezer cserépet, kétezer forint készpénzt s két hold legjobb minőségű földet ajánlott a község közvetlen közelében. S ha a csongrádi ajánlatról az mondatik, hogy az valóban szép, talán az orosháziról is ellehet mondani, hogy az is csak valami.

A napokban láttuk tanfelügyelő ur ö nagyságának községünk eljárásához intézett hivatalos átíratát, melyben tudatja, hogy Pauler minister ur a körülmények kellő egybevetése és megfontolása után, jónak látta az államképezdét Csongrádon megtelepíteni.

Bizony kár volt azzal az egybevetéssel és megfontolással fáradni, mikor már különben is Csongrád felé hajlott a mérleg, s kár volt a ministeri hivatalnok urnak, már különben is feleslegessé vált kiküldetésével a közoktatási budget nem épen duzzadt tárcáját apasztani.

Valóban kíváncsiak vagyunk, mi lehetett az a kiválólag kedvező körülmény, mely a versenyzett három község között első nyertessé Csongrádot tette.

Csongrád, a tankerület többi községeitől mintegy elszigetelve, egészen szélen fekszik: Oroszáza központ.

Csongrád a Tisza mocsárjai között, esős, sáros időben minden oldalról hozzáférhetlen: Oroszáza vasuti kapcsolatban áll.

Csongrádnak vasutja lesz, Oroszázának van.

Csongrád levegője a tiszai mocsárok kigőzölgősei folytán nedves, egészségtelen: Oroszázáé száraz, egészséges.

Hogy Csongrád és Oroszáza mit ajánlott, azt már említettük.

Csongrádon egészen új épületet kell emelni, Oroszázában egy körülbelül 1150 □^o térfogatú telken, a község központján, homlokzatával széles, nyílt utcára néző, solid anyagból emelt épület 8500 forintért volt kapható, mely egy pár száz forintnyi költséggel, igen könnyen és hamar lett volna úgy átalakítható, hogy az első évi tanfolyamra a lehető legnagyobb kényelmet adta volna; továbbra pedig 10—12 ezer forint beruházással az egész intézet a célnak tökéletesen megfelelt volna úgy, hogy a szükséges tantermek, lakosztályok és gyakorlati iskolán kívül, az udvaron elég tágas tornater s még egy jókora kert is maradt volna. Szóval 20 ezer forint költséggel, beszámítva a községi ajánlatot, az egész intézeti épület a célnak tökéletesen megfelelőleg lett volna előállítható.

Legyen szabad egyenlőre kételkednünk, hogy a csongrádi körülmények kedvezőbbek az orosháziaknál.

Ez a mi szempontunk; — ő excellentiáját csak sejtjük: az értelmes közönség pedig, minister ur eddigi eljárása nyomán, könnyen tájékozhatja magát.

Torkos Károly.

Franciaországi események.

A nemzetgyűlés sept. 5-ki ülésében kezdtek meg a tárgyalások a kormánynek Versaillesben állandósítása felett, Ranviet ebbeli indítványa felett igen heves és zajos vita keletkezett. — A baloldal erősen ellenzi a javaslatot, és a nemzetgyűlésnek s a ministeriumoknak Párisba való visszatérését követeli. — Azon hirt is említik, hogy Thiers és az olasz követ Nigri között élénk fejtegetésekben nyilvánuló szóváltás keletkezett, Olaszországnak a gasteini tárgyalásokban való részvétele miatt. Nigri kinyilatkoztatta, hogy Olaszországnak egyetlen célja: a békét fentartani; azonban semmi esetre sem célja valamely barátságos hatalmat károsítani. — Rouher a jelöltséget Corsicában elfogadta. — A párisi nők között következő szövegi kérvény kering: „Az emberiség nevében. Sok ezer család nevében, mely gyászba s a legmélyebb nyomorba vetett. A közbéke nevében. A párisi ipar nevében, mely elhervad, mert legjobb munkásaitól

megfosztva látja magát: Esedezünk az összes foglyok azonnali szabadon bocsáttatásáért, kivéve a visszaeső bűnösöket s ama keveseket, kiket közvetlenül a gyujtogatások, a gyilkosság, lopás vádjára sujt.“

A hadisarc harmadik félmilliárdjának utolsó részletét a francia kormány már lefizette. Sept. 1-én érkezett az utolsó 100 millió Strasburgba, ezenkívül még 10 millió felesleg a netaláni tévedések s hiányok kiegyenlítésére. — Hírlik azt is, hogy Pouyer Quartier — Thiers megbízásából — azon ajánlatot tette a német követ Arnimnak, hogy hajlandó a tartozás összes hátralevő részét váltókbán törleszteni, melyek fokozatosan 1872. decemb. utoljáiig lesznek kifizetendők; viszontszolgalmányul azonban azt kívánja, hogy a németek a megszállott összes területeket hagyják oda. — Elzász és Lotaringia kormányzóját Bismarck-Bohlen herceget e hó 6-án váltotta fel utódja: Möller.

Külföld.

Salzburgban e hó 6-án megtörtént e két fejedelm és államférfiak találkozása, este nem sokkal az uralkodók első találkozása után gyalog mentek a fejedelmi lakba, miközben Bismarck Andrásyt és Hohenwarthot látogatta meg. Ezután Bismarck Beusttal értekezett. Az udvari ebédén az osztrák császár először vendégét köszönté fel, mire Vilmos császár Ferenc József és a közbékekre ürité poharát. — Bizonyossá lett a hír hogy Vilmos császár visszautaztatában Bajorországot is meglátogatja.

Rómából azt jelentik, hogy Sumarokoff az orosz kormány küldetésében ott időz s már két ízben volt kihallgatáson a pápánál. Megbízatása hír szerint abban áll, hogy a pápát a szent-pétervári katolikus gyűlés elismerésére bírja.

Mazzini Gennába érkezett, honnan még e hóban Rómába megy, az ott tartandó köztársasági gyűlésre.

A török kormány legujabban köriratot intézett a hatalmakhoz, melyben a területen levő idegen postaintézetek megszüntetését kéri. A török postaügy — úgy mond a körirat — szervezve van, s a szultán nem tűrheti el tovább souverainitásának az idegen postaintézetek fenállása általi megsértését.

Legujabbak.

Konstancinápoly, sept. 7. Aali pasa Bilbekben halt meg, körülvéve fiaitól és számos barátaitól. A szultán mélyen megrendült. — A népesség gyászban van.

Bécs, sept. 7. A „Wiener Abendpost“ Salzburgból ma jelenti: a tegnapi udvari ebéd 9 óráig tartott. Ezután egy órai társalgás volt. Bismarck még tovább időzött Beust apartamentjeiben. — Az eddigi rendelkezések szerint a német császár holnap reggel 7 órakor utazik el és az osztrák császár Ischlbe megy vissza. Beust grófné Salzburgban időz.

Bécs, sept. 7. Az értékűzeti társulat helyiségeiből ma éjjel mintegy 40,000 ft értékű értékpapírok lopattak el.

Salzburg, sept. 7. Hiteles oldalról a korábbi gasteini értekezletnek és a két császárnak Salzburgban történt találkozásának eredményeül Ausztriának a német birodalomhoz a béke érdekében való csatlakozásának nyílt kifejezését állítják, a nélkül, hogy valami szerződés kötésére vagy más egyezményre került volna a dolog. A megszállt osztrák-német barátsági viszony következményeül szolgál az egyetértés: minden a jövőben fölmerülő politikai kérdés együttes megfontolásának szüksége. Az államférfiai értekezlet körébe az „Internationale“ viszonyai is vonattak, nemcsak a netán szükséges állami elleintézkedésekre vonatkozólag, hanem arra nézve is, milyen állást foglaljanak el az államok socialis kérdések megoldásában.

Versailles, sept. 7. A nemzetgyűlés elfogadta a Páris város kölcsönéről, és az invázió költsé-

geinek az egész nemzet által leendő viseléséről szóló tv.-javaslatokat.

Róma, sept. 7. A kormány további 15 kolostor kiközösítését határozta el.

Ujdonságok.

— A polgári kör a zászló szentelés ünnepélyének érdekében csakugyan gyűlést tartott pénteken. Jól esett hallanunk, hogy polgáraink áthatva e nemzeti ünnep fontosságától, egyhangulag elhatározzák, hogy legjobb akarattal oda fognak működni, miszerint az ünnepély mind a rendezés, mind pedig a kivitel tekintetében méltó legyen a honvéd névhez. E céljának elérhetése tekintetéből aláírási íveket bocsátott szét, melyeket részünkről is melegen ajánlunk közönségünk szives részvételbe. — A kör érintkezésbe teszi magát ez ügyben még a másik kasinóval is, s ha ez utóbbi szintén csatlakozni kíván, — mi nagyon óhajtandó volna, — úgy a két egylet közreműködése bizonyára nem kevésbé fogna emelni az ünnepély nagyságát. Éljenek derék polgáraink, kik e határozatukkal ujjalag fényes bizonyítékát adák hazafias, s a közügyekért lelkesedni tudó érzelmüknek, akkor, midőn már a részvétlenség két helyről is oly kirívó színben mutatkozott. Megemlítjük még, hogy nevezett kör ugyan ez ügyben ma d. u. 6 órakor szintén gyűlést fog tartani.

— Beküldetett. Pár nap mulva valahára megnyílik a mi vasutunk is. Reményljük, hogy ez új vonalon jobb rendet fognak tartani, mint a tiszain, melyen a botrányos rendetlenségéből valóságos bravourt csinálnak. — A múlt hónapban is egy Aradra szállítandó hordó adatott fel Csabán, s e hordó Arad helyett bebarangolta egész Erdélyt, míg többszöri reclamatio után végre 16 nap mulva nagy nehezen rendeltetése helyére — Aradra, ismét visszakerült, a hol borral megtöltötven — augusztus 28-án ismét az aradi vasutra került — de a hol a világos romlás veszélyének kitett szállítmányujból 8 egész napig tartatott vissza, azt kérdjük, szabadalmazott, becsületes eljárás ez? lehet-e csodálkozni, ha a magyar vállalkozás nem bír szilárd hitellel vergődni? a panasz szünet nélküli — számtalan — de azért még se tudunk esetet, hogy az illető vétkes kezelők valaha megbüntettetek volna; úgy látszik, hogy e gyönyörű népségre is rá illik a „tel maitre, tel valet“ (a milyen a gazda, olyan a cseléd). Ajánljuk vasuti új tisztviselőinknek, ne kövessék a hirhető tiszai vasut privilegisált gyalázatos gyakorlatait. W.

— A belügyminister ujabban is a cholera elleni óvintézkedéseket tartalmazó rendeletet bocsátott ki a törvényhatóságokhoz, s e rendeletben az is foglaltatik, hogy szükség esetén az egyes községekben járvány-bizottságok is alakítandók. — Ezzel kapcsolatban azt is fölemlítjük, hogy megyei főorvosunk is dolgozott ki a cholera elleni rendszabályokat, melyek a járvány netáni jelentkezése esetében a megyében életbe léptetendők volnának.

— Egy másik hetipiac tarthatásának engedélyezése iránt Gyula város által benyújtott folyamodvány — melyet annak idején lapunkban is fölemlítettünk — azzal küldetett vissza a belügyministeriuntól, hogy miután a helypénz-szedés kérdése a volt földes urasággal tisztába hozva nincs, a kérelemnek hely nem adható.

— Említettük, hogy a folyó hó 12-ére tervezett vasut megnyitását a városi előljáróság lakomával akarja megünnepelni. Az e végből kibocsátott aláírási iven azonban a résztvevők száma nagyon lassan szaporodik, a mi azt látszik bizonyítani, hogy a gyulai közönség örül ugyan a vasut megnyitásának, de még sem oly nagyon, hogy e miatt költségekbe is bocsátkozzék. Mi részünkről helyeseljük előljáróink abbéli jóakarátát, mely szerint — mint az aláírási iv fejezetében is olvasható — e városunk történetében korszakot alkotó esemény feletti örvendezésnek külsőleg is kifejezést adni; csak azt nem tudjuk, hogy valjon a megnyitás csakugyan végbe megy-e a kitűzött na-

pon, vagy a „közbejött akadályok“ miatt ismét elhalasztatik. Legalább a megnyitandó vasutvonal hivatalos bejárásának megtörténtéről eddig mit sem hallottunk, sem az örvedetes tényt jelző valamely előleges hirdetésnyről tudomásunk nincs.

— **Bodoki Lajos** Körös-Berettyó szabályozási főmérnököt az illető szakminisztium első osztályu főmérnökké nevezte ki, s mint ilyent a Buda-Pest alatt megindított Duna szabályozási munkálatokhoz küldötte ki.

— **Városunk** egészségügyi személyzete egy újabb egyénnel szaporodott. Ugyan is dr. Hoffer Samu orvos-sebész tudor és szülész, ki eddig egy elsőrendű bécsi kórházban működött, mint gyakorló orvos, a napokban itt Gyulán telepedett meg. Lakása Szigethy Lajos ügyvéd ur házában van.

— **A helybeli kaszinó** mai napon délutáni 5 órakor saját helyiségében rendkívüli közgyűlést tartand, melyre a tagokat meghívja az egyleti igazgató.

— **Beküldetett** hozzánk: Dushegyi Márton és rónaszéki Lányi Adolf legf. helyen engedélyezett reál-gymnasiumi nyolc osztályu tan- és nevelőintézetének előrajza. Az intézet Pesten, síputca 13. sz. alatt van, s a felvételek október 1-től 10-ig az intézeti irodában eszközöltenek.

Vegyesek.

A honvédménház ügyében Vidats János, a honvédménházépítő bizottság elnöke, most tudatja a közönséggel, hogy a honvédménház alapkövének elhelyezési ünnepélye rövid időn elkövetkezik. Addig is azonban, míg az ünnepélyt rendező bizottság megállapodását hírlapok és falragaszok útján közzétehetné, felszólítja mindazokat, kik a 48—49-ki napokra vonatkozó valamely érdekesebb okmányt vagy emléket a honvédménház alapkövé alá helyeztetni óhajtanának, miszerint azokat hozzá (Pest, két-nyul-utca 8. sz.) lehető hamar eredetiben avagy másolatban beküldeni sziveskedjenek.

Az első francia császárság egy vén katonája halt meg közelebről Melun-ben, kit az egész környék „tizenhatos bátyának“ hívott. E nevet azért kapta, mert a 6- és 16-os számok feltűnően szerepeltek életében. Született 1796-ik évi március 16-án. Tizenhat éves korában lépett hadiszolgálatba, hol tizenhat évig katonáskodott. Ez idő alatt tizenhat ütközetben volt és tizenhat sebet kapott. Hazajöve, elvette unoka testvéreinek egyikét, ki 16,000 frank (6400 frt) hozományt vitt házához. Tizenhat évig élt vele, 1836-ban, október 16-án temette el. Az öreg, ki mult aug. hó 16-án halt meg, 76 évet élt és unokájának 1600 frank évi jövedelmet hagyott hátra.

A Mont-Cenisi alagut. Sept. hó 17-én megtartják azt az ünnepet, mely Európa kulturhistoriájában körülbelül egyenlő helyet foglal a suezai csatorna megnyitásával. Ez azon óriási alagút megnyitása lesz, a mely Modane és Bardoneche közt a Mont-Cenist átszeli. Ez alagut hosszúsága 12,800 meter tehát másfél német mértföldnyinél több. Az alagut 3873 lábnyi magasságban fekszik a tenger színe fölött. Az egész mű 64—65 millio lirába került és az építési költségeket szerződés szerűleg az olasz kormány fizette. Ez összegből azonban levonandó azon 20 millio, melyet a Victor-Emánuel vaspályatársaság e munkálat befejeztével fizetni köteles lesz. Franciaország is körülbelül 27 millioval járul szerződés szerűleg a költségekhez s így Olaszország kiadása körülbelül 17—18 millio. Nevezetes ez óriási mű reánk nézve azért is, mert Kossuth Lajosnak két fia építette ki.

Gazdaszat, ipar és kereskedelem.

A debreceni gazdasági pótanfolyamot hallgató néptanítók kirándulása Miskolc vidékére.

(Folytatás.)

A tokaji bormivelő egyesület borának árjegyzéke a következő: 1 gönci hordó (2½ akó) közönséges

asztalibor 20—30 frt., szamarodni 30—50 frt., 1 puttonos vagy mászás 50—65 frt., 2 puttonos vagy mászás 65—90 frt., 3 puttonos vagy félaszu 90—130 frt., 4 puttonos vagy aszu 130—250 frt. A legfinomabb tokaji aszu 250—400 frt., Fél hordó mnskatáj 100—200 frt., fél hordó essentia 100—200 frt.

Tokaj 6 ezer lelket számlál. Fő iparcikkei: bor-, fa- és sókereskedés. Szántóföldje igen kevés, melyen a tengeri a főtermény, de annál több a legelője s azért a marhatenyésztés nagyban üzethik.

Esti 6 órakor gözkocsira ülve 8-kor Miskolcon voltunk. Az indóháznál a borsodi gazdasági egyesület titkára Betlenfalvy István ur fogadott bennünket s 3 napig folyton volt szives kisérni társaságunkat. A városba érve, egyes ügybarátokhoz szállásoltattunk el. Az ingyen szállást adó házi urak valódi magyar vendégszeretetet tanúsítottak irányunkban.

Másnap reggel Edelény felé vettük utunkat, mely Miskolctól mintegy 3 mértföldnyire, éjszakkéleti irányban fekszik. Sajó-Szent-Péterig az oderbergi vasuton mentünk. Az indóháznál Berger ur, az edelényi haszonbérli igazgatója 9 uri fogattal várakozott ránk. Az igazgató gondoskodása folytán a haszonbérli erszényére már előre megrendelt izletes villás reggelit elköltsve, 10 órára Edelénybe érkezünk.

Az edelényi uradalom határa dombos; a magasabb dombok csucsaik be vannak fástitva, az alacsonyabbak és völgyek műveltenek. A dombok talaja vastartaimu agyag, a völgyek korhanydus agyagos fekete föld; következképp az egész határ dustermőnek nevezhető.

Az uradalom Coburg herceg birtoka, mely 4 ezer holdat foglal magában. Husz év óta Schöller haszonbérlete s jelenleg ismét 10 évre kivette. A haszonbérli haszonbérleti ideje alatt igen sok cél-szerű s jövedelmet emelő építkezést tett, nevezetesen egy nagyszerű cukorgyárat emelt, mely már évek óta busás kamatozatot hajt neki.

A birtok kezelése Magyarországon egyike a legjobboknak. Itt a hol csak alkalmazható a gép, a kézierő mellőzethetik a haszonbérli azon elvénél fogva, hogy így a szükségelt 1—2 évi drága napszámok árán a kézierőt pótló gépek megszerezhetők, azon-tul pedig ingyenben maradnak.

A föld következképp van folosztva: 1650 hold gabona és mesterséges takarmány, 1000 hold cukorrépa, 250 hold rét és 1000 hold erdőlegető.

A talaj 12—14 hüvelyk mélyen van szántva.

A vetés-forgás ez: ugar trágyázva, őszi, cukorrépa, tavaszi, őszi trágyával, cukorrépa és ismét ugar.

Egy holdra 250—300 mázsa trágyát használnak.

A kalászos növények már asztagokban levén rakva, csak azt jegyezhetem meg róluk, hogy a ragya kevés kárt tett bennök. Kukorica igen szép.

Mesterséges takarmánynak leginkább: lucerna, tengeri, here és muhar termesztetik.

A lucernát már 3-szor kaszálták, a mának hagyott muhar 3 láb magas.

Az uradalom legjövödelmező terménye a cukorrépa. Az idén 40—45 holdon az ugynevezett Vilmorain francia répa mának termesztetett. Holdankint 15 mázsa magot adott, s ha mázsáját, csak mint közönséges cukorrépaénak, 30 frtjával számítjuk, minden hold legkevesebb 300 frt tiszta jövedelmet hoz. Azonban Vilmorain répa 2—3% percenttel több cukrot tartalmazván, gyöke és magja sokkal értékesebb. Nálunk ez még nem igen ismeret. Mikor Schöller ur magját Franciaországból hozatta, mázsáját 124 frtjával fizette.

A gyár számára természetett répat eke után sorba vetik. A sorok 14 az egyes tövek 6 hüvelyknyire vannak egymástól; háromszor kapálják ekével s holdanként 250—300 mázsát ad.

Több táblán mentünk végig, de hiányzó töveket vagy foltot sehol sem találtunk, a mi egyrészt arányos trágyázásra s a föld jó megmunkáltatására, másrészt fáradhatlan gondozásra mutat.

Az állatok létszáma ez: 450 ökör és 2887 juh. A loállomány csak a tisztai lovakra szorítokzik.

Az istállók és juhaklok, ha nem is oly mint-

szertűek, mint p. a debreceni földmivesiskoláé, de azért elég magasak, tiszták s jól berendezettek.

A juh kétféle: közönséges magyar juh és negretti-féle faj; az előbbi 2499 darab, az utóbbi 388.

A negretti juhot nálunk sok helyt nem igen pártolják, miután gyenge alkotánál fogva az idő viszontagságai következtében néha 10—15% percent is elhull belőle, holott a magyar juhnál ez 2—3% percentre tehető. Hátrányára szolgál e fajnak az is, hogy ha erős utódokat s nagyobb mennyiségű gyapjút nyerni akarunk tőle, nem igen szokás azt fejni. Dacára mindezeknek e juh tenyésztése busásan fizeti ki magát a gyapju finomságánál, következképp nagy értékénél fogva: 1 mázsa negretti juh gyapja 150—220 frt, holott a magyar juh gyapjájért alig 80—110 frtot fizetnek mázsánként. Hogy a téli hideg a fiatal bárányokban kárt ne tegyen, azért itt mesterséges kezelés folytán nyáron elletik az anyákat.

(Folytatása következik.)

Országos vásári tudósítás.

(Folytatás.)

A juh vásár harmadfél annyi terjedelmű volt, mint a mult vásárkor, s csapatonkint számbavéve: a 15,000 dbot néhány százzal meghaladta.

Ez összegből magyarjuh-féle erdélyi, bihari és aradmezei 25 falkában ke: ekszámban szólva 2200; birka-féle pedig Békés-, Bihar-, Arad- és Csanád megyékből 40 különböző falkában, melyek közt 5—6 és 9 százat felülhaladók is voltak, 13,300 darab volt.

A hizott ürűket csehországi, alsó-ausztriai, pozsonyi, nyitrai, trencsényi, barsi, pestmezei kisebb-nagyobb kereskedők eléggé keresték, s a mostani viszonyok között elég jó áron vették.

A 3-ad fű félhusu ürűket inkább a gazdák keresték még egy téli tartásra, így a tok-ürűket is.

Az anyajuhok közül csak a hizott meddőket vették a közép ürűkkel egyenlő áron, — de a soványakat egészen elhanyagolták, úgy hogy csak egy aradmezei finom gyapjujú nagy falka, az A—1 P—r—é birt egy gazdában vevőre találni, erős kiverés megengedése mellett 12 ftjával páronkint; — a kisebb paraszt csapatokat 8.50—9 ftért odaadták, kik ráuntak.

Feltűnő szép és nagy falka 990 db volt a gr. A—y K—n vári-ürűnyája, — melyből 800-t 16 ft 50 krjával vett meg egy cseh kereskedő azonnal átvétel mellett loco vásártér; ugyanily áron kelvén L—y szalontai öreg ürű falkája is kivéréssel.

B—i kerülősi 510 dbból álló aprós testű, de jó hizásu és finom gyapjujú ürű nyája 14.20 kron; B—i S—r ugrai aprós testű, de jó erőben levő 3 éves ürű nyájából 300 dbot 14 ftjával vettek meg egy csákói majorság részére; ennek kiverését pedig ugyanazon birtokos másik gazdasága számára 12 ftjával páronkint.

Az okányi Sch—z-ok egy hizott anya meddő nyája 14.75 kron kelt el; másik Sch—z-nak 310 db mind öreg nagy ürű falkájából 200 db kiválogatva 17 ftjával kelt páronkint.

Közönségesebb 3 éves ürűk kisebb csapatokban 13—14 ftjával; a 2 évesek 11—12 ftjával a tok ürűk 10 ftjával keltek további tartásra.

A mustrák 7 fttól kezdve 8—8.50 krig keltek a nagyság és husossághoz képest, de ezekből most sokkal kevesebb volt, mint a mult vásárkor.

Egy gyapjában levő jó erejű birka-bárány nyáj 8 ftjával, — a nyirottak eleje 7 ftjával, — a hitványa 6 ftjával keltek, de lassan, páronkint. A berbécsek és jó husu juhok 1-ső rendűjének párja 11—12, a 2-od rendűké 9—10, a 3-ad rendűké csak 8 fton kelt páronkint. Ily árak mellett is maradt eladatlan jószág.

(Folytatása következik.)

Hetivásári tudósítás.

Gyula sept. 8. Mindamellet, hogy a katolikusoknak ünnepe volt, középazéri piac gyűlt össze.

sze. — Gabonafélét 140—150 szekér hozott kisebb-nagyobb terhet. A búzát mind a napi fogyasztó szegényebb sorsuak, mind a télire gondoskodó nagyobb háznépű iparosok, mind végre a sütőgető asszonyok erősen vették, úgy hogy a búzaféléből semmi ki nem maradt, s az üzerek csak igen kevéshez juthattak. Ily módon az árak nem csak szilárdultak, de magasabbak lettek közből 20—40 krral, mint a múlt héten az országos vásárlásban voltak. 81—82 fntos buza 10—10.20 kron kelt; 84—85 fntosért 11 frton felül is követeltek. — Arpa aránylag kevés érkezett és a nehezebb ára emelkedett, s 4.20—30 kron kelt. Kukurica kevés, egy szekérterher — legjobb minőségű — 7

ftjával adatott el, míg a többé-kevésbé hibás 5—6.20 krig kelt. Zabot 3 ftjával kínáltak, de nem vették.

A sertésvásár középszerű, csekély kelendőség mellett. 24 drb 1¹/₂ éves jó fajú fekete csapat 38 ft 50 krjával kelt páronként; az 1 éves süldőkből pedig néhány darab 22—26 ftig kelt páronként.

Szarvasmarha 24—30, ló 40 drb volt kiállítva; adásvevést nem vettem észre.

Tüzifa most is sok volt, mint általában egész nap, az utóbbi két hét alatt jegyzett áron kelvén; szintugy mint a nád is.

A dinnyének már egész döge volt, s darabon-

kint 5 krtól fel egész 30 krig kelt a minőséghez képest.

Káposzta is érkezett mind Bihar-, mind Arad-megyéből 15 szekeren, mit leginkább darabonként s páronként árusítottak el, fejenként 3—6 krig.

Ugorka is bőven volt, 35—40 kron kelvén száza. — Hal a tarcsai és békési vizről 2 szekeren és a helybeli halászköznél volt. Néhány szebb potykának fntja 25—30, a feldarabolt nagy harcsaé 35, az apróbb, silányabb halé pedig 10—16 krig kelt.

Sz. L.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
Hajóssy Otto.

HIRDETÉSEK.

Hihetetlen és mégis igaz,

hogy az alább felsorolt saját gyártmányu s hivatalosan megvizsgált

jól szabályozott órák

három évi jótállás mellett oly mesés áron adatnak el.

- Csak 1 frt 50 kr, vagy 2 frt** egy valódi párisi bronz óra, 1 évi jótállás mellett.
- Csak 9 frt** egy valódi angol ezüst hengeróra kristályüveggel, másodperc-mutatóval, valódi talmi-arany láncsal, nyakéremmel és jótállási jeggyel.
- Csak 12 frt** egy ezüst hengeróra, rugóra, erős kristályüveggel és láncsal, talmi-arany nyakéremmel és jótállási jeggyel.
- Csak 15 vagy 20 frt** egy valódi angol ezüst horgonyóra, kettős köpenyes savonette, finom vésettél, egy valódi talmi-arany láncsal s jótállási jeggyel.
- Csak 13 frt** egy valódi angol ezüst és tűzaranyozású chronometer-óra, láncsal, éremmel talmi-aranyból, bőr-etui és jótállási jeggyel.
- Csak 14 frt** ugyanaz, sokkal finomabb, egy keleti utmutatóval.
- Csak 14 vagy 17 frt** egy valódi angol Prince of Wales remontoir óra a legerősebb nagyságu (kaliber) kristályüveggel, álamnyüvel, valódi talmi-aranyba foglalva. Ezen órák a többiek felett azon előnnyel bírnak, hogy kulcs nélkül felhuzhatók. Ily órákhoz mindenki ingyen egy talmi-arany láncot kap éremmel és jótállási jeggyel.
- Csak 13 frt** egy valódi angol hengeróra talmi-aranyból, legújabb mintájú, kettős kristályüveggel, mely alatt a szerszám elzárva is látható, talmi-arany láncsal, éremmel és jótállási jeggyel együtt.
- Csak 13 frt** egy valódi talmi-arany-óra kettős köpennyel, savonette, ruganyra, kristályüveggel, valódi talmi-arany láncsal, éremmel, bőr-etui-vel és jótállási jeggyel.
- Csak 14 vagy 17 frt** egy egészen kised női óra, valódi ezüstből, valódi aranyozással egy valódi talmi-arany láncsal és jótállási jeggyel.
- Csak 18 frt** egy valódi angol finom tűzaranyozású ezüst chronometer-óra, kettős köpennyel, finom email-lirozással, valódi és finom talmi-arany lánc- és jótállási jeggyel.
- Csak 18 vagy 20 frt** a legfinomabb ezüst angol horgonyóra, 15 rubinra, legfinomabb talmi-arany láncsal, éremmel, bőr-etui-vel és jótállási jeggyel.
- Csak 20 frt** egy ezüst remontoir-óra, kulcs nélkül felhuzható, talmi-arany láncsal és éremmel.
- Csak 23, 25, 27 frt** egy női aranyóra, láncsal, éremmel és jótállási jeggyel, — 45—46 frtért gyémántkövekkel.
- Talmi-arany láncok** rövidek 1 frt, 1 frt 20, 1 frt 50, 1 frt 80, 2, 3, 4, 5, 7 frt, hosszuk 1 ft 50, 2, 2 frt 50, 3, 4, 5, 6, 8 frt.

Legnagyobb raktára a bécsi inga-óráknak, saját gyártmányuak.

Ismétlő-órák, melyek órát és negyedórát is ütnek, 40 frttól fölfelé.

Minden nyolc napban felhuzandók, 10, 18, 20 frt a legnagyobbak.

Minden órát és félórát ütök, nyolc napban egyszer felhuzandók, 25—30 frtig a legnagyobb.

Legújabb saját találmány: Inga-órák két vagy több zenedarabot tartalmazók, minden órában egy darabot játszanak.

Zenélők, két zenedarabbal 18—20 ft, három zenedarabbal 23—28 frt.

Valamennyi óra első minőségű és hamisítványokkal fel nem cserélendők.

Az összegnek előre beküldése, vagy utánvét mellett minden megrendelés 24 óra alatt teljesítettik. Nem szabályozott órák 2 fttal olcsóbbak. Árjegyzékek ingyen.

Időjárást jelző órák, melyek 12 órával előbb az időjárást jelzik, a schwarzwaldi fali órák alakjára, inga és nehezékekkel darabonként 60 kr. Egy jó fővény-óra 25 kr, 40 kr. Egy állványos óra 2, 3, 4, 5, 6 frttól 10 frtig.

Pompás zenélők (melodionok) ugynevezett éghang, mandolin és tremolo hangon zenélve, Strauss, Ziehrer, Offenbach, Mayerbeer és Rossini stb. szerzeményeit játszva, egy darab 4 zenedarabos 7 ft 80 kr, 6 zenedarabos 18 frt. — Fénykép-albumok zenével: 8 ft 10—12, 15 frtig. — Dohány-szelencék zenével 7 ft 50. — Szivarmáriomok zenével: 18 frt. — Varró-etui-k zenével 15 frt és százféle más cikkek.

Csak 10 kr. egy órákulcs, mely minden órához használható.

Csak 50 kr. egy valódi schweizi rugany zsebóra, finom láncsal, éremmel és etui-vel; mindez csak 50 kr.

Csak 20 kr. egy megfelelő napóra láncsal és delejtüvel.

Csak 6 frt 50 kr. egy pompás párisi bronzóra ütényvel, üveg alatt, díszre minden szobának.

Csak 1 frt 50, 1 frt 80 vagy 2 frt a legfinomabb schwarzwaldi porcellán emaillirozott falióra, melyekért a kezesség két teljes évre elvállaltatik.

Csak több évi tartózkodás után Angliában és Schweizban és a nagy kelendőség folytán vagyok képes az órákat olcsón adni.

45) RIX ANTAL BÉCSBEN 9—12

Praterstrasse Nro 16.

A nálam vásárolt órákért 3 évig kezeskedem; az esetben, ha a 3 év alatt a rugó eltörik vagy más hiba esik, kötelezem magamat azt ingyen helyreigazítani.

Főáruhely: Bécs, Leopoldstadt, Praterstrasse 16.

Korbuly-féle házban, buza-piac, különféle, leg-szebb faju és egészséges törzsű 2—3 éves

RÓZSÁK

u. m. thea camela, lord Raglan és Rivers eladók. — Venni szándékozók értekezhetnek az ott lakó tulajdonossal.

Gyulán, Dobay János könyvnyomdája. 1871.

Egy 13 öl hosszú kemény fából készült jól megvasalt egész uj

102) még nem használt góré

szabad kézből eladó. — Értekezhetni a tulajdonos Lederer Lajosnál, a góré pedig kis-városi majorjában megsejmlélhető.

99) Hirdetmény. 2—2

Szarvas város tulajdonát képező „Sas” fogadó folyó szeptember hó 11-én délelőtti 9 órakor a városházán tartandó nyilvános árverésen, e folyó évi Sz. Mihály napjától három évre újból fog haszonbérbe adatni. A többi feltételek megtekintethetők a jegyzősnél.

Szarvas sept. 3-án 1871.

Arnóczki András
bíró.

Valódi amerikai varrógépek jótállás mellett.

Dúsán aranyozott, szép kiállítású vas sűrűszetek különféle nagyságban.

Petroleum lámpák, és azokhoz valódi amerikai szagtalan fehér petroleum.

Fegyverek, öntött vaskályhák, takarékos konyhák (Sparherde) és zománczott edényeket ajánlják a legolcsóbb árak mellett.

Scherfeneder és Grabner

vas- és fűszer kereskedők az arany kaszához, Dessewffy-házban, a kápolna közelében.

97) 4—14

Zsák kölcsönző intézet.

Alólirott ajánlja zsák-kölcsön-tárát legolcsóbb árak mellett.

Bővebb tudomás szerezhető Friedenstein H. termény és bizományi üzletében Gyulán Bilicz-házban.

95) 4—6

Blau Bernát.